

több cselekvést és kevesebb elmélkedést. A magyar irodalom művelő erejének sokkal teljesebb felhasználását tartja lehetségesnek és szükségesnek. Életre valónak tartaná a középisk. két utolsó és az egyetem első évének hallgatóit egyesítő *akadémia* szervezését a kellő kiválasztás és egyénibb oktatás érdekében. Szigorúan végre kell hajtani a tankötelezést és szervezni annyi elemi iskolát, hogy az elemi ismereteket és a műveltség feltételeit mindenki megszerezhesse. Ebben a cikkében is rátér a szerző a közgazdasági élet fejlődésének és a köznevelésnek kapcsolatára; gazdasági, iparos és kereskedelmi iskoláinknak a közgazdasági intézmények nemzeti szellemmel való eltöltésére is kellene gondolniok. Szervezni kell az egész országban az iskolán kívüli oktatást és belé kell illeszteni az iskolai oktatás rendszerébe. — Szolgáltatnak és haszonnak tartunk minden szót, amely most *szempontokat* igyekszik nyújtani az újjászervezés munkájához s közvéleményt akar teremteni a nevelés ügyében. Ami az egyetetre átv vezető intézményt illeti, emlékeztetjük olvasóinkat a *M. P.* 1905:449—485. ll. közölt tanulmányra; abban *Schneller István* (476—483) kifejtette az ilyen *liceum* szükséges voltát és szervezetét. Szerinte ez az intézmény érlelné az ifjában maga és nemzete sajátos hivatásának tudatát (tehát az egyéni alakulást segiténé elő), megóvja az elszigeteléstől és egyoldalúságtól, meg a munkája rendszertelenségétől, a kapkodástól, ami az egyenesen egyetemre lépő mai ifjúságnak gyakran a sorsa.

KÜLFÖLDI LAPOKBÓL.

Kármán Mórról a *Lehrproben u. Lehrgänge* 1916:2. sz.-ban kegyeletos megemlékezést közöl *Posch Árpád*. Jelzi K. munkájának nehézségeit, az akkori középisk. tanterv fogyatkozásait; összefoglalja K. alkotásának — a középisk. tantervnek és utasításoknak — irányeszméit s rámutat, hogy őt meg nem értők immár alig vannak. K.-nak ércnél tovább tartó emléke a gondolkodásra ébresztett nemzedékek hálája, amelyek neki az addigiakénál magasabb rendű életet köszönik.

A háborúnak a gyermekekre való hatása többféle vizsgálatnak volt már tárgya. Kicsiny, de érdekes adatot szolgáltat ehhez a kérdéshez, *W. Kammel* (*Ztschr. für päd. Psych. u. exp. Päd.* 1916:2—3. sz.). A háború kezdete előtt, 1914 márciusában 16 fútól, 9—10 évesektől, a Meumann leírta módon (*Vorlesungen* I.² 620.) tudakolta volt, hogy «mi szeretne lenni és miért?»; 1915 júniusában ugyanazokat újból kikérdezte annak megállapítására: «milyen mértékű változást okozott a háború jövő pályájokra vonatkozó gondolataikban, észlelhető-e az erkölcsi szempont erősödése és látható-e e tekintetben feltűnő változás?». Az eredmény az volt, hogy 9 fú ugyanazt mondta, amit egy évvel azelőtt, közülök hétnek az indokolása sem változott; 7 fú más pályát jelölt meg és pedig őt a katonait. Ezek közül mindössze 3 okolta meg a választását azzal, hogy segíteni akar a háborúban a hazán. Ebből nem következik, hogy valamennyien nem áldoznák fel a hazáért mindenüket; de nyilvánvaló, hogy nem ez az uralkodó érzelmök. Erkölcsi szempont kb. 1/3 részben látszik. Kammel lehetően részletesen elemezte a feleleteket; számba vette az apa foglalkozását, a fiúk testi állapotát, olvasmányait, kedvenc játékait, rajzait és bizonyítványait, hogy így érdeklődésök irányát és esetleg forrását